

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

15 Iulie, 2025

Probă scrisă

FILOSOFIE ȘI LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

Varianta 3

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

I. TÊTEL

(30 punct)

1. Jean-Paul Sartre az *Exisztencializmus* című munkájában állítja:

Mit jelent itt, hogy az egzisztencia megelőzi az esszenciát? Azt, hogy az ember először létezik, önmagára talál, feltűnik a világban és csak azután definiálja önmagát. Az egzisztencialista szemlélet szerinti ember kezdetben semmi: ez az oka, hogy nem definiálható. Csak később válik azzá és olyan lesz, amilyenné önmagát alakítja. Így tehát nincsen emberi természet (...). Ha az egzisztencia valóban megelőzi az esszenciát, soha sem alkalmazhatjuk magyarázatképpen a megadott és kötött emberi természetet, más szóval megszűnik a determinizmus: az ember szabad, az ember a szabadság. (...) Így tehát az értékek fényes birodalmában sem előttünk, sem mögöttünk nincs számunkra sem mentség, sem igazolás. Egyedül vagyunk, könyörtelenül. Ezt fogom azzal kifejezni, hogy az ember szabadságra ítéltetett (...) az életnek, a priori, semmi értelme nincs. Míg meg nem születesz, az élet semmi, de a te dolgod, hogy értelmet adj neki, és az érték semmi más, mint az értelem, melyet választottál.

Az adott szövegrész alapján:

- Elemesse, körülbelül egy oldal terjedelemben, Jean-Paul Sartre az élet értelmére vonatkozó filozófiai szemléletét! **6 pont**
- Dolgozza ki azon állítás ellenérvét, mely szerint *az életnek, a priori, semmi értelme nincs!* **4 pont**
- Mutasson be, körülbelül egy oldal terjedelemben, egy másik, az élet értelmét elemző filozófiai szemléletet, és mutassa be ennek a Jean Paul Sartre szemléletével való összefüggését! **10 pont**

2. Adott az alábbi érvelés:

Ha önkéntességet gyakorolsz, altruista emberré válsz. Tapasztalatot gyűjtesz az emberekkel való kapcsolataidból, ha az önkéntességet gyakorlod. Tekintettel arra, hogy nem válsz altruista emberré, vagy nem gyűjtesz tapasztalatot az emberekkel való kapcsolataidból, következtethetjük, hogy nem gyakorlod az önkéntességet.

Az adott érvelés formális nyelvre történő átírása és bármely értékelési módszerrel történő explicit értékelése után pontosítsa, hogy az adott érvelés érvényes-e vagy sem! **10 pont**

II. TÊTEL

(30 punct)

1. Adott az alábbi kategorikus kijelentés:

Azok a diákok közül akik logikából vizsgáznak az érettségi vizsgán, egy kis részük nem éri el a 8-as fölötti jegyet.

- Határozza meg, az adott kijelentés logikai képletét, és a kijelentés típusát! **2 pont**
- Alkosson formális és természetes nyelven egy két premisszából álló érvényes érvelést, amely az adott kijelentést támasztja alá! **2 pont**
- Alkossa meg formális és természetes nyelven az adott kijelentés teljes ellentétét (teljes kontrapozáltját)! **2 pont**
- Alkosson természetes nyelven egy elsőrendű entimémát, amelyben a megadott kijelentés a konklúzió szerepét tölti be! **4 pont**

2. Adott az alábbi szövegrész:

„A cél (...), hogy felállítsunk egy igen egyszerű alapelvet, mely tökéletesen alkalmas arra, hogy szabályozza a társadalomnak az egyénnel szemben alkalmazott ellenőrző és kényszerítő tevékenységét, akár jogi tevékenység keretében kimért fizikai erőszak, akár a közvélemény erkölcsi kényszere ennek az eszköze. Ez az elv a következő: az önvédelem az egyetlen olyan cél, melynek érdekében az emberiségnek – kollektívan vagy egyénileg- joga van beavatkozni bármely

tagja cselekvési szabadságába. Az egyetlen cél, amelynek érdekében jogosan lehet egy civilizált közösség bármely tagjával szemben- akarat ellenére- erőszakot alkalmazni: mások sérelmének a megakadályozása. Az ő saját – fizikai vagy erkölcsi – java nem elégséges indok erre. Nem lehet jogosan kényszeríteni valamire, vagy visszatartani valamitől azért, mert jobb lenne neki, mert ettől boldogabb lenne, vagy, mert – mások szerint – ez lenne bölcs, netán helyes dolog. Mindez jó ok lehet arra, hogy rábeszéljék, megkérjék vagy meggyőzzék őt, ám arra nem, hogy kényszerítsék, vagy, hogy ha másként cselekszik, megbüntessék. Ahhoz, hogy az utóbbit igazolni lehessen, ki kell mutatni arról a magatartásról, amelytől el kívánjuk téríteni, hogy bajt hozna valaki másra. Az egyén csak annyiért felelős a társadalomnak, amennyi viselkedéséből másokat érint. Mindabban, ami csak őt érinti, jogos függetlensége korlátlan. Önmagának – saját testének és lelkének – mindenki korlátlan ura.”
(John Stuart Mill, *A szabadságról*)

A fenti szövegrész alapján dolgozzon ki, a kortárs és újkori társadalompolitikai elméletekre vonatkozó, körülbelül három oldal terjedelmű filozófiai esszét, az alábbi szempontok szerint:

20 pont

- mutassa be John Stuart Mill társadalompolitikai szabadság kérdéskörére vonatkozó filozófiai szemléletét;
- mutasson be egy másik, a társadalompolitikai szabadság kérdéskörére vonatkozó filozófiai szemléletet, pontosítva ugyanakkor ennek kapcsolatát a John Stuart Mill által képviselt szemlélettel;
- foglalmazzon meg egy ellenérvet John Stuart Mill azon állításával szemben, mely szerint *mindabban, ami csak őt érinti, jogos függetlensége korlátlan*;
- konkrét példával szemléltesse annak a kijelentésnek egy következményét, mely szerint *önmagának, saját testének és lelkének, mindenki korlátlan ura*;
- a kortárs társadalom kontextusában, érvekkel támassza alá saját nézetét John Stuart Mill társadalompolitikai szabadságra vonatkozó felfogásának időszerűségére vonatkozóan.

Megjegyzés: Pontot ér a szaknyelv megfelelő használata (1 pont), a bemutató szerkezete – bevezető, kidolgozás, következtetés (1 pont) és a követelményben megfogalmazott terjedelembe való illeszkedés (1 pont).

III. TÉTEL

(30 pont)

A következő részlet a *Filozófia* tantárgy tantervének része:

Competențe specifice	Conținuturi
1.4. Identificarea unor concepte și categorii specifice teoriei cunoașterii 1.5. Compararea soluțiilor propuse de diferite concepții filosofice problemelor specifice cunoașterii umane 2.5. Caracterizarea premiselor presupuse de o poziție filosofică în gnoseologie	Cunoașterea - Problema întemeierii cunoașterii. - Forme de cunoaștereși tipuri de adevăr. - Adevăr și eroare.

(Programa școlară de filosofie, OMEC nr.5959/22.12.2006)

A fenti tantervrészlet információinak felhasználásával a kialakított kompetenciák felmérésének érdekében, dolgozzon ki egy 5 itemből álló írásbeli tesztet a „Megismerés” tanulási egység végén, amely egy kiegészítéssel- egy rövid választ igénylő-, egy egymáshoz rendeléssel-, egy feleletválasztó-, és egy strukturált kérdéses itemet tartalmaz.

Pontozva van:

- a sajátos kompetenciák és a tanulási tartalmak társítását tartalmazó, a teszt tervezésének alapjául szolgáló értékelési mátrix kidolgozása;
- a teszt megoldására adott időkeret feltüntetése;
- az egyes itemek felépítésének helyessége;
- az egyes itemek szakmai információinak tudományos helyessége;
- az egyes itemekre várt válaszok kidolgozása
- dolgozza ki a teszt értékelő- és javítókulcsát, amelyben 1 pont jár hivatalból és 10 pont az elérhető maximális pontszám.